

Møder i Danmark, for det tredje Indkaldelse af fremmede Videnskabsmænd for at give Undervisning her, for det fjerde Uddeling af Stipendier til Udlændinge, der ønsker at studere i Danmark, og til Danske, der ønsker at studere i Udlandet, for det femte Offentliggørelse af danske videnskabelige Arbejder paa et af Verdenssprogene, for det sjette et Oplysningsarbejde overfor Udlandet med Hensyn til dansk videnskabelig Forskning og endelig for det syvende Understøttelse til Selskaber og Foreninger, der virker for samme Formaal som Fonden. Udvalgets Betænkning gik ud paa, at der af Staten skulde oprettes en Fond til Fremme af denne Sag, og fra Ministeriets Side har man ment, at denne Plans Gennemførelse ikke alene vilde være af den største Betydning for det internationale videnskabelige Samarbejde, men ogsaa vilde have stor Betydning for Danmark i national Henseende, idet det tidligere paa Grund af ydre Forhold, de forskellige Sprog og nationale Begrænsninger, tidt har været vanskeligt at faa gjort de videnskabelige Bidrag fra danske Videnskabsmænd saa bekendte i Udlandet, som man kunde ønske det, og som det maatte tilkomme dem. Endelig har Ministeriet ment, at man maatte lægge Vægt paa, at hele denne Bestræbelse var en samlet Bestræbelse fra de tre nordiske Landes Side, idet man ogsaa derved vilde udvide det Samarbejde, som under hele den vanskelige Krigstid efterhaanden er vokset op mellem disse tre Lande. Planen er i de 3 Lande grebet noget forskelligt an, idet man, som jeg nu har udviklet, her i Landet har tænkt sig Sagen fremmet ved Oprettelsen af en Fond, medens man i Norge har tænkt sig at oprette et Par Akademier for international videnskabelig Forskning og i Sverige har dannet en Forening, som skal arbejde for Sagens Fremme. Men netop det, at man i de 3 Lande er gaaet frem paa forskellig Maade, er sikkert ogsaa til Gavn for Sagen, for var man i de 3 Lande gaaet frem paa samme Maade, vilde det maaske have medført uheldig Konkurrence, eller man havde maaske kun taget enkelte Videnskabsgrene med, som saa var blevet monopoliseret paa en Maade, som vilde have været i Modstrid med den Frihed, som ellers Videnskaben maa hævde som sin Ret.

Lovforslaget, som det forelagdes, gaar ud paa, at der fra Statens Side henlægges en 5 pCt.s rentebærende Statsobligation til et Beløb af 5 Mill. Kr., som skulde

optages blandt Statens Aktiver, og at der nedsættes en Komité, som til Sagens Fremme skulde raade over den aarlige Rente af denne Fond; hvad der ikke blev anvendt i det enkelte Aar, skulde henlægges som en Reserve for Fonden. Til Benævnelse af Fonden valgte man de to Navne indenfor dansk Videnskab, som vel har størst international Klang, nemlig Sprogforskeren Rask og Naturvidenskabsmanden Ørsted, og kaldte den „Rask-Ørsted Fonden“. Komiteen, som skulde arbejde med Fondens Renter, tænkte Ministeriet sig sammensat af 11 Medlemmer valgte paa 4 Aar, saaledes at Undervisningsministeriet valgte 2 Medlemmer, af hvilke den ene skulde være Formand, Rigsdagen 4, Videnskabernes Selskab 2, 1 af hver af de to Klasser, Selskabet er sammensat af, Universitetet 2 Medlemmer og Carlsberg-Fondets Direktion ud af sin Midte 1 Medlem. Endvidere skulde af Ministeriet oprettes en Fundats, hvori alle de mere særlige enkelte Bestemmelser om Fondens Bestyrelse, om dens Sekretær, Honorarer o. lign. skulde optages.

I det andet høje Ting blev der taget meget velvilligt paa denne Tanke. Forslaget er der blevet vedtaget med enkelte Ændringer. De væsentligste Ændringer er følgende: Man har ønsket i § 1 til Ordene „Rask-Ørsted Fonden“ at tilføje i en Parentes: „Danmarks internationale videnskabelige Fond“, ligesom dette ogsaa skulde staa i Lovforslagets Titel. I § 2 ønskede man Medlemstallet forøget. Dette begrændedes ved Ønsket om, at saavel Polyteknisk Lærestalt som Landbohøjskolen skulde være repræsenterede i Komiteen. For at undgaa, at Komiteen ikke fik en Sammensætning med omtrent lige mange Medlemmer af videnskabelig Art og repræsenterende Staten, den bidragydende, var det nødvendigt at forøge dels Antallet af Rigsdagens Repræsentanter, dels ogsaa Antallet af Universitetsmedlemmer. Der skete da den Forandring, at medens Rigsdagen efter det oprindelige Lovforslag skulde vælge fire Medlemmer, foreslaas der nu fem Medlemmer. Dette medfører, at hvert af Rigsdagens store Partier i hvert Fald vil kunne faa et Medlem. Endvidere skulde Universitetet i Stedet for to Medlemmer vælge tre Medlemmer. Endelig skulde der vælges et Medlem for Landbohøjskolen og et for den polytekniske Lærestalt. Endelig skete der i det andet høje Ting den Ændring, at man ikke ønskede, at de videnskabelige Institutioner skulde være bundne til at vælge indenfor